

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod:	24ain Ebrill 2012
Aelod Arweiniol:	Aelod Arweiniol Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles
Awdur yr Adroddiad:	Cyfarwyddwr Corfforaethol Demograffeg, Lles a Chynllunio
Teitl:	Adroddiad Terfynu Bwrdd Pobl a Lleoedd

1. Beth yw byrdwn yr adroddiad?

Mae'r adroddiad yn manylu llwyddiannau a'r hyn a ddysgwyd gan y Bwrdd Pobl a Lleoedd, a gafodd ei gyfarfod olaf ym mis Mawrth 2012.

2. Pam cyflwyno'r adroddiad hwn?

Gofyn am gytundeb i weithredu'r argymhellion allweddol yn yr Adroddiad Terfynu.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Ymgymryd ag adolygiad o strwythurau rheoli'r bwrdd corfforaethol/raglen bob blwyddyn i sicrhau eu bod yn parhau i fod yn addas i'r pwrpas.

3.2 Sicrhau bod gan raglenni corfforaethol yn y dyfodol ganlyniadau, amcanion, dangosyddion a mesurau y gellir eu cyflawni o fewn tymor etholaethol.

3.3 Cytuno safonau ar gyfer presenoldeb o fewn cylch gorchwyl Byrddau Rhaglenni yn y dyfodol a sut y dylid trin diffyg presenoldeb cyson.

3.4 Cefnogi datblygiad strwythur i gefnogi'r Hyrwyddwr Pobl Hŷn er mwyn sicrhau cyflwyniad parhaus prosiectau "Cymunedau a Lles".

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Sefydlwyd Bwrdd Rhaglen Pobl a Lleoedd ym mis Hydref 2010 ar ôl adolygiad gyda'r bwriad o symleiddio'r strwythurau dan y rhain yr oedd y cyngor yn cyflawni ei fusnes. Roedd yn un o ddau fwrdd a sefydlwyd ar y pryd – y llall oedd y Bwrdd Gweddnewid Busnes.

4.2 Pwrpas y Bwrdd Pobl a Lleoedd oedd rhoi arweinyddiaeth i a chydgysylltu gweithgareddau i:

"ddelio â'r heriau strategol allweddol i les ac amgylchiadau economaidd pobogaeth y Sir ac adeiladu'r berthynas rhwng y Cyngor a'r cymunedau a wasanaethir ganddo. Yn benodol, canolbwyntio ar yr heriau hynny sydd angen camau trawsbynciol i ddatrys a sicrhau cyflawni blaenoriaethau a thargedau perthnasol a nodwyd yn y cynllun corfforaethol".

4.3 Cytunwyd ar y ffrydiau gwaith bras a ganlyn:

- Adlinio rhaglenni adfywio, gwrth-dlodi a chefnogi yn y Rhyl i sicrhau bod gweithrediadau'r Cyngor yn yr ardal yn y dyfodol yn cael eu cyflwyno'n fwy corfforaethol, a'i fod yn gysylltiedig â chyflwyno gwasanaeth prif ffrwd
- Datblygu'r Cynlluniau Trefol er mwyn iddynt ddod yn brif fecanwaith ar gyfer cyflawni newid effeithiol yn ein cymunedau mewn modd sy'n adlewyrchu anghenion a dyheadau lleol
- Parhau i sicrhau cyflwyno'r rhaglen i gael gwell effeithlonrwydd mewn gwasanaethau i bobl hŷn gan gynnwys adlinio gwasanaethau yn gorfforaethol i ddiwallu anghenion poblogaeth hŷn gynyddol Sir Ddinbych

O ganlyniad, cytunwyd y dylai'r Bwrdd ddatblygu ffrwd waith arall yn ymwneud â

- Sicrhau bod darpariaeth gymhellol ar gael i bobl ifanc a theuluoedd ifanc yn Sir Ddinbych

4.4 Mae'r deunaw mis ers pan sefydlwyd y Bwrdd wedi gweld datblygu'r Cynllun MAWR, sefydliad ffurfiol Grwpiau Ardal Aelodau, gyda rôl benodol i ddatblygu'r Cynlluniau Tref, a datblygu'r cynllun cyflawni ar gyfer Adfywio'r Rhyl, yn benodol y thema Cymdogaethau a Lleoedd. Mae tudalennau 3 – 5 yr Adroddiad Terfynu yn nodi effaith y newidiadau hyn ar y briff gwreiddiol ar gyfer Bwrdd Pobl a Lleoedd. Rôl y Bwrdd yn bennaf oedd canolbwyntio ar y flaenoriaeth "Ymateb i'r Newid Demograffig".

4.5 O ystyried y ffaith bod y cyd-destun o fewn yr hwn y sefydlwyd y Bwrdd wedi newid cymaint, teimlwyd ei bod yn briodol adolygu ei rôl, nid lleiaf oherwydd etholiad Cyngor newydd a newid tebygol yn y blaenoriaethau corfforaethol.

4.6 Barn Bwrdd Pobl a Lleoedd yw ei bod yn gwneud synnwyr terfynu'r Bwrdd yn ffurfiol nawr. Mae aelodau'r Bwrdd eisiau cofnodi canlyniadau'r rhaglen, fodd bynnag, a sicrhau bod prosiectau'n cael eu cwblhau'n llwyddiannus.

4.7 Mae adran Adolygu Prosiect a thasgau Ôl-Raglen yr Adroddiad Terfynu (tudalennau 8 – 13) yn nodi'r llwyddiannau a sut symudir ymlaen ar y prosiectau allweddol nad ydynt eto yn gyflawn.

4.8 Mae uchafbwyntiau'n cynnwys

- agor cynlluniau Gofal Ychwanegol ym Mhrestatyn a Rhuthun
- cyflwyno ailalluogi ledled Sir Ddinbych, gyda dangosyddion yn nodi nad oedd mwy na 60% o'r bobl hŷn a gafodd y gwasanaeth hwn angen pecyn cefnogaeth hirdymor wedi hynny
- sefydlu timau ardal aml-asiantaeth yng ngogledd a de'r Sir
- prawf llwyddiannus rhaglen hyfforddi gorfforaethol ar gyfer staff rheng flaen y Cyngor gyda'r bwriad o gynyddu ymwybyddiaeth o effaith poblogaeth sy'n heneiddio a rhwydweithiau o help a chefnogaeth i staff a thrigolion
- gwaith dichonolrwydd rhagarweiniol ar gyfer "Pwyntiau Gwybodaeth Cymunedol" yn cynyddu capasiti Cynghorau Tref a Chymuned i helpu pobl hŷn yn lleol trwy rwydweithiau cefnogi cynyddol

- "Ymchwil "Byw a Gweithio yn Sir Ddinbych" yn dadansoddi'r problemau i bobl ifanc yn lleol ac yn argymhell camau ymarferol
-datblygu interniaeth, gwirfoddoli, lleoliadau gwaith a rhaglenni hyfforddeion graddedig, yn rhannol mewn ymateb i ddarganfyddiadau "Byw a Gweithio yn Sir Ddinbych".

Mae trefniadau manwl ar y gweill i sicrhau bod prosiectau'n cael eu cwblhau a'u prifffrydio.

4.9 Adolygodd y Bwrdd Pobl a Lleoedd y Gwersi a Ddysgwyd trwy weithredu'r bwrdd a'r pwyntiau arfarnu a nodwyd yn nhudalennau 15 – 17 yr Adroddiad Terfynu.

4.10 Mae rhai o'r rhain wedi eu trawsblannu i'r Argymhellion yn Adran 3 uchod, ond mae amrywiol nodau pellach ar gyfer sut rydym yn rheoli cyflawniad blaenoriaethau corfforaethol arwyddocaol yn y dyfodol. Mae'r rhain yn cynnwys:

- yr angen i lefelu gofynion rheoli prosiectau ac adnoddau i gyflawni blaenoriaethau corfforaethol, yn enwedig lle mae'r rhain yn drawsbynciol a lle nad ydynt yn cyfateb â llinellau'r gyllideb. Mae rheolwyr ar draws y gyfundrefn wedi gwerthfawrogi'r cyfle i gymryd rhan mewn llunio blaenoriaethau y tu allan i'w cylch gorchwyl arferol, ond oni fo capasiti i gefnogi hyn, bydd yn creu pwysau sy'n anodd ei reoli.

- y gwerth a roddodd aelodau etholedig y Bwrdd ar y cyfle i gael trafodaethau anffurfiol a'r cyfle i lunio polisi a chyfeiriad ynghyd â disgyblaethau ffurfiol Rheoli Rhaglen.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu tuag at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Sefydlwyd y Bwrdd i reoli cyflawniad dwy o flaenoriaethau corfforaethol y cyngor.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio gwasanaethau eraill?

6.1 Nid oes goblygiadau cost uniongyrchol yn deillio o'r Adroddiad Terfynu. Mae'r adroddiad, serch hynny, yn nodi y gall fod problemau o ran rhoi adnoddau priodol i flaenoriaethau corfforaethol trawsbynciol – yn enwedig o ran rheoli prosiect lle nad yw blaenoriaethau o reidrwydd yn cyd-daro â phrosesau pennu cyllideb a blaenoriaethau gwasanaeth.

7. Pa ymgynghori a fu?

7.1 Ystyriodd aelodau'r Bwrdd Pobl a Lleoedd, swyddogion ac aelodau fersiwn drafft yr Adroddiad Terfynu a chyfrannu'n uniongyrchol iddo. At hyn, gwahoddodd y Rheolwr Prosiect gyfraniadau gan Arweinwyr Ffrydiau Gwaith a Rheolwyr Prosiect, ac mae eu sylwadau hwythau wedi cyfrannu tuag at fersiwn terfynol yr adroddiad. Hefyd, ystyriodd y Tîm Gweithredol Corfforaethol yr Adroddiad Terfynu a gwneud sylwadau.

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

8.1 Nid oes goblygiadau ariannol arwyddocaol yn deillio o'r adroddiad er ei fod yn amlygu'r angen i ystyried adnoddau ar gyfer y prosiectau traws-bynciol hyn yn gynnar yn y broses.

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y medrwn ei wneud i'w lleihau?

9.1 Mae risgiau a mesurau lliniaru gweddillol yn cael eu trin yn adran Adolygu Prosiect yr Adroddiad Terfynu. Y risg mwyaf arwyddocaol yw y collir momentwm o waith "Cymunedau a Lles". Mae'r cynnig i ailsefydlu cysylltiad gyda'r Hyrwyddwr Pobl Hŷn yn ymgais benodol i liniaru'r perygl hwn. Mae nifer o ddulliau posibl o gyflawni hyn ac maent yn cael eu hystyried ar hyn o bryd.

9.2 At hyn, mae darparu cefnogaeth traws-awdurdod i wella lles "pobl mewn angen" yn ddarpariaeth ddeddfwriaethol newydd yn y Mesur Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru). Dylai'r ddyletswydd newydd hon hefyd sicrhau ffocws parhaus ar gefnogi cymunedau a'r ystod gyfan o wasanaethau llywodraeth leol i hyrwyddo lles.

10 Pŵer i gymryd i Penderfyniad

Mae adran 2 Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn rhoi pŵer i wneud unrhyw beth sy'n debygol o gyflawni hyrwyddiad lles cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol yr ardal.

Mae Rhan 3 Cyfansoddiad y Cyngor yn nodi bod gan y Cabinet swyddogaeth wedi ei dirprwyo iddo i sicrhau lles cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol dinasyddion Sir Ddinbych.